

politika uslijed gubitka vjere u sekularni nacionalizam u svijetu koji se sve više globalizira. Oblikovanje koncepta javne i globalne sfere, univerzalnih ljudskih prava, procesa globalizacije i globalne etike, javnog i globalnog (mentalnog) zdravlja su područja gdje religija, politika i psihijatrija mogu razvijati svoje, istina različite, ali i povezane utjecaje u oblikovanju boljeg svijeta i ljepše budućnosti. Prema deklaraciji o globalnoj etici Parlamenta Svjetskih Religija četiri su temeljna vodiča za humanu koegzistenciju: 1. opredijeljenost za kulturu nenasilja i poštivanja života, 2. opredijeljenost za kulturu solidarnosti i pravednog ekonomskog poretka, 3. opredijeljenost za kulturu tolerancije i života u istini, 4. opredijeljenost za kulturu jednakih prava i partnerstva između muškaraca i žena. Odnos između moći, zakona, moralnosti i mentalnog blagostanja koji se reflektira u različitim političkim i religijskim psiho-kulturama značajno utječe na odnose između religija i politike, ali ih i odražava. Premda iz različitih perspektiva i pozicija moći i religija i politika uključene su u kontrolu integriteta ljudske koegzistencije u zajednici, cjelovitosti života u društvu i načina na koji je organiziran. Unatoč još uvijek raširenom sekularnom političkom mišljenju da je religija izvor diskriminacije, neslaganja i razjedinjavanja, činjenica je da je ona uz novac i imperije treći najveći ujedinitelj čovječanstva.

Politika i religija, te s njima povezane psiho-kulture koje usmjeravaju i modeliraju identitet, socijalno ponašanje, eksplanatorne stilove i poglede na svijet, mogu značajno utjecati na odrednice javnog i globalnog duševnog zdravlja uključujući promociju mentalnog zdravlja kao i prevenciju i uspješno liječenje duševnih poremećaja. Psihokultura, odnosno kultivacija duše i uma predstavlja kolektivno programiranje mozga i uma, te neuralni prijenos vjerovanja, vrijednosti, običaja i zakona unutar religijskih i političkih zajednica po čitavom svijetu. Religijske i političke psihokulture definiraju standarde religijskog i političkog ponašanja i određuju ne samo našu kogniciju, emocije i ponašanje već i naš individualni, grupni, nacionalni i civilizacijski identitet. Psihokulture ili kulture kolektivnog uma primarno postoje kako bi ljudi mogli postići ono što ne bi mogli sami, a imaju 4 temeljne sastavnice: 1. sustav vjerovanja koji usmjerava ideje o sebi i drugome, nama i njima, ideje o ljudskom identitetu i životu, ljudskim pravima i ljudskim slabostima; 2. sustav stavova prema moći, smislu, istini, pravdi, ljubavi, slobodi i sreći; 3. zastupanje specifične ideologije i stavova prema drugim ideologijama, i 4. stupanj empatije, suosjećanja, altruizma, demokracije i humanizma. Mi živimo u pax atomica (atomskom miru) liberalnog, socijalnog i evolucionog humanizma s dominantnom narcistično-maničnom psihokulturom spektakla, hedonizma, marketizma, konzumerizma i praznog selfa, a koja je prožeta paranoidnom i nihilističkom kulturom nasilja, rata i terorizma. Novi projekti Homo Deusa dvadeset-prvog stoljeća, kao što su zadobivanje vječnosti, blaženstva i božanstvenosti predstavljaju velik izazov i za politiku i za religiju, ali i za psihijatriju.

Cilj ove prezentacije je da ukaže na moguću kulturu i politiku dijaloga i mira i promovira je u oblikovanju čovjekoljubnog globalnog društva i empatijske civilizacije te da potiče suradnju između religije, politike i psihijatrije u promociji javnog i globalnog mentalnog zdravlja.

* * * * *

KOZMOPOLITIZAM KAO PARADIGMA ZA NOVU SVJETOVNU I DUHOVNU VLAST

Ana Jerković

Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Split, Hrvatska

Globalno doba u koje smo već duboko zašli sa sobom donosi prilike i izazove za sve oblike svjetovne i duhovne vlasti. Kozmopolitizam kao paradigma svijesti i svojevrsni civilizacijski doseg otvara niz pitanja vezanih uz pravedno upravljanje i održivo gospodarenje svjetskim resursima, multinacionalne kompanije tretiraju svijet kao jedno tržište, javljaju se novi pokreti jedinstvene svjetske religije, međunarodne organizacije već djeluju kao vrsta nadnacionalne 'svjetske vlade'. Jasno je da globalna kozmopolitska svijest uvelike utječe na poimanja duhovnog i društvenog u modernom vremenu te prisiljava suvremenog čovjeka na aktivno promišljanje novih oblika društvenih i duhovnih struktura. Koliko se u navedeno uklapaju poznati ekumenski pokreti, koja povijesna društva nalaze plodno tlo u ovom slobodnom i propulzivnom dobu, te kako se međunarodne organizacije i moguće nove unije umrežavaju u globalnom smislu, razmotrit će se kroz ovaj sažeti prikaz budućnosne slike svijeta.